

Labo
gender

The logo features the word 'Labo' in a stylized, rounded font. The 'L' is red, 'a' is yellow, 'b' is green, and the 'o' is a large blue circle with a smaller orange circle below it. The word 'gender' is written in a white, lowercase, sans-serif font below 'Labo'. The background is a vibrant yellow with a pattern of white circles of various sizes.

LESMAF
voor leerkrachten

Een artistieke broedplaats voor een duurzame toekomst

Info

www.labo2030.be

info@labo2030.be

Verantwoordelijke uitgever

Muzische Workshops vzw

Wildert 94, 2170 Merksem

Auteurs

Marie Borremans - Manu Luyten

Ann Willemsen - Noemi Belloy

Grafische vormgeving

Maureen Wattenbergh

WELKOM BIJ
KLAAR OM TE
BEGINNEN?

Je gaat met je leerlingen aan de slag met Sustainable Development Goal 5:

GENDERGELIJKHEID

In dit educatief pakket vind je lesmateriaal om **genderstereotypen en genderongelijkheid** bespreekbaar te maken in jouw klas. Veel plezier!

INHOUDSTAFEL

Lesmap voor leerkrachten

Labo2030	4
Snelcursus gender voor leerkrachten	9
Introles 1 Gendernormen en genderstereotypen	24
Introles 2 De complexiteit van gender	32
Introles 3 Genderongelijkheid	38
Actieles 1	43
Actieles 2	50
Sleutelcompetenties en onderwijsdoelen	54
Bijlagen	57
Bijlage 1 Kaarten met eigenschappen	58
Bijlage 2 3 Foto's	60
Bijlage 3 Genderkoek personagekaarten	64
Bijlage 4 Vragen bij de genderkoek	68
Bijlage 5 Spelbord	70
Bijlage 6 Personagekaarten	72
Bijlage 7 Symboolkaarten	79
Bijlage 8 Quiz	84
Bijlage 9 Antwoorden quiz	87
Bijlage 10 Foto's bij actiegalerij	90

Labo2030

INHOUDSTAFEL

1. Wat is Labo2030?.....	4
2. Waarom Labo2030?.....	4
3. Hoe werkt Labo2030?.....	5
4. Intro- en actielessen.....	6

1. WAT IS LABO2030?

Labo2030 is een kunsteducatief project ontwikkeld door Muzische Workshops vzw. Het project richt zich op leerkrachten en jongeren van de 2^e graad secundair onderwijs. Labo2030 stimuleert jongeren om stil te staan bij de Duurzame Ontwikkelingsdoelen aan de hand van kunst en cultuur.

2. WAAROM LABO2030?

De toekomst van onze planeet ligt in de handen van de jongeren van vandaag. Een toekomst die onder druk staat. De staat van het milieu en het klimaat zijn zorgwekkend. Daarnaast heerst er grote sociale en economische ongelijkheid.

Om een antwoord te bieden aan deze en andere uitdagingen ontwikkelden de Verenigde Naties de SDG's: Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Deze doelstellingen moeten behaald worden tegen 2030.

HOE DENKEN JONGEREN OVER DUURZAAMHEID? MET WELKE BLIK KIJKEN JONGEREN NAAR DE TOEKOMST?

Kunst en cultuur zijn het middel bij uitstek om de SDG's **zichtbaar, bespreekbaar** en **voelbaar** te maken. Jongeren denken zelf na over deze thema's. Ze krijgen ruimte om constructief en kunstzinnig hun gedachten, emoties en ideeën te uiten.

Labo2030 geeft inzicht in de grote vraagstukken van vandaag en focust op vaardigheden die jongeren in staat stellen zelf hun toekomst te creëren.

3. HOE WERKT LABO2030?

Labo2030 bestaat uit 4 Labo's:

- Labo Consumptie
- Labo Gelijkheid
- Labo Gender
- Labo Klimaat

Jij gaat aan de slag met Labo Gender. Dit Labo bestaat uit:

- 3 introlessen
- 1 projectdag
- 2 actielessen

De intro- en actielessen begeleid je als leerkracht zelf met je leerlingen. Het lesmateriaal voor de introlessen en de actielessen vind je terug in deze lesmap. Voor je leerlingen is er een aparte bundel.

Tijdens de projectdag komt een artiest-docent van Labo2030 werken met je klas.

Naast het materiaal voor de lessen vind je volgend materiaal terug in dit educatief pakket:

- Snelcursus gender voor leerkrachten
- Overzicht sleutelcompetenties en onderwijsdoelen

4. INTRO- EN ACTIELESSEN

Tijdsduur

Voor aanvang van de projectdag spendeer je 3 lessen met je leerlingen aan de introlessen. Elke introles duurt 50 minuten.

Na de projectdag volgen er 2 actielessen van 50 minuten.

We berekenen de duurtijd van de lessen op basis van 40 minuten, zodat er tijd is om toe te komen en te vertrekken in het lokaal.

Uiteraard kan je meer lessen spenderen aan de intro- en actielessen.

Uitleg iconen

In het lesmateriaal voor de intro- en actielessen vind je verschillende iconen.

Hieronder een overzicht van hun betekenis.

Duurtijd van een opdracht.

Een lijst met benodigheden die je moet voorzien voor een opdracht of les.

De instructies die je deelt met je leerlingen tijdens een les of opdracht.

Instructies voor jou als leerkracht om deze les of opdracht te begeleiden.

Tips, het is aan jou als leerkracht om te beslissen wat je hiermee doet.

Een lijst vragen die je kan gebruiken om een klasgesprek te begeleiden.

Een link naar een bron of naar meer informatie.

Kan beter.

Praktische tips

Lees op voorhand de lessen door zodat je niet voor verrassingen komt te staan.

Soms vind je de benodigheden in de bijlages van deze lesmap, zoals kaarten en spelen. Op andere momenten dien je zelf materialen te voorzien die nodig zijn, zoals papier of stiften. Check dit op voorhand.

Print alles op voorhand.

Leg al het materiaal op voorhand klaar.

Zorg ervoor dat de locatie is aangepast aan de noden van de les.

Hou tijdens de les de tijd goed in de gaten zodat je alle opdrachten zeker doet.

Bundel voor leerlingen

Geef elke leerling 1 bundel bij aanvang van de introlessen. Zorg ervoor dat de leerlingen hun bundel telkens bij hebben, zowel tijdens de intro- en actielessen als tijdens de projectdag.

Soms moeten de leerlingen een aantal pagina's lezen in hun bundel als huiswerk tegen de volgende introles. Geef je verschillende introlessen vlak na elkaar, geef je leerlingen dan tijdens de les tijd om deze pagina's te lezen.

Bezorg ook de digitale pdf van de bundel aan de leerlingen. Zo kunnen ze de linken die in het document staan makkelijker raadplegen nadat het project is afgelopen.

Hoe begeleid je de groep?

Labo2030 stimuleert jongeren om stil te staan bij de SDG's aan de hand van kunst en cultuur.

We willen jongeren stimuleren om onbevangen, speels, onderzoekend en creatief om te gaan met deze thema's. Dit vraagt van jou als leerkracht dat je eerder het groepsproces begeleidt, dan dat je kennis overbrengt.

Je hoeft hiervoor zelf geen expert te zijn of alle juiste antwoorden te hebben! Het belangrijkste is dat je een veilige ruimte creëert waar jongeren zich comfortabel voelen om met elkaar in gesprek te gaan.

Hieronder vind je een aantal tips om de Labo2030 lessen en klasgesprekken te begeleiden:

Onze uitgangspunten

Meningen zijn nooit juist of fout.
Meningen mogen verschillen.
Meningen zijn altijd waar.

Ik heb mijn mening en die is waar voor mij.

Jij hebt jouw mening en die is waar voor jou.

Verschillende meningen maken onze samenleving rijker.

Vooraf

Ga na wat jouw mening is over het thema van dit Labo. Hoe bewuster jij je als leerkracht bent van je referentiekader, hoe makkelijker het is om niet te oordelen.

Bij de start

Vertel dat deze lessen anders zijn dan gewoonlijk. Jullie gaan spreken met elkaar en soms zal het over persoonlijke onderwerpen gaan.

Vraag je leerlingen wat goede afspraken zijn om respectvol in dialoog te gaan.

Schrijf de gemaakte afspraken op. Zo kan je er doorheen de lessen en de projectdag naar verwijzen.

Als de groep weinig voorstellen voor afspraken aanbrengt, kan je zelf suggesties doen.

Op het einde

Laat weten dat leerlingen die ergens mee zitten jou altijd mogen aanspreken na de les.

Tijdens de lessen

Oordeel niet. Let op voor je eigen aannames!

Respecteer grenzen.

Als iets te persoonlijk is, moeten leerlingen niet alles vertellen.

Stimuleer de leerlingen om vanuit de ik-positie te praten:

Ik vind dat - Ik denk dat - Ik voel dat ...

Als leerlingen emotioneel worden:

Je hoeft meestal niet te helpen of tips te geven. Luisteren is voldoende.

Sluit af met de vraag: "Heb je nog iets nodig om verder te kunnen gaan?"

Stimuleer de onderlinge dialoog.

Stel vragen zoals:

Wie vindt dit nog?

Wie heeft er een andere mening?

Waarom denk je dat?

Wees waakzaam voor discussies. Als jij of je leerlingen iemand proberen te overtuigen van de eigen mening:

Verwijs je naar de uitgangspunten en jullie afspraken.

Vraag je steeds opnieuw om vanuit de ik-positie te praten.

Moedig eerlijkheid en openheid aan.

Bedank leerlingen voor het delen van persoonlijke verhalen.

Stimuleer beweging en interactie, zo blijven leerlingen actief, alert en geïnteresseerd.

Aanvaard de diversiteit in je klas.

Sommige leerlingen hebben minder interesse in een thema, terwijl anderen er zelf mee worstelen.

**SNELCURSUS
GENDER
voor leerkrachten**

Snelcursus gender voor leerkrachten

Labo Gelijkheid behandelt SDG 5: **GENDERGELIJKHEID**

In deze snelcursus geven we je onderbouwde achtergrondinformatie mee. Zo heb je handvaten om in de lessen kritische en verrijkende gesprekken te voeren met je leerlingen.

INHOUDSTAFEL

1. Sustainable Development Goals	11
Wat zijn de SDG's?	
SDG 5: Gendergelijkheid	
2. Gender: enkele begrippen	12
Geslacht	
Gender	
Genderidentiteit	
Genderexpressie	
Aantrekking	
LGBTQIA+	
3. Oorzaken van genderongelijkheid	15
Gendernormen	
Genderstereotypen	
Gendernormen en genderstereotypen als basis van ongelijkheid	
4. Domeinen van genderongelijkheid	17
5. De weg naar gendergelijkheid	23
Feminisme	
LGBTQIA+ beweging	
Ook voor mannen een goed idee	

1. SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Wat zijn de SDG's?

De Sustainable Development Goals zijn 17 doelen om van de wereld een betere plek te maken tegen 2030.

New York, 25 september 2015. Een dag voor de geschiedenisboeken. In het hoofdkantoor van de Verenigde Naties zetten meer dan 150 wereldleiders hun naam onder een splinternieuw wereldwijd ontwikkelingsplan. Ze stellen zichzelf 17 doelen om de grootste wereldwijde uitdagingen uit de wereld te helpen: extreme armoede, ongelijkheid en klimaatverandering. De deadline? 2030. Werk aan de winkel dus.

De 17 duurzame ontwikkelingsdoelen omvatten 169 subdoelstellingen en een hele waaier aan concrete indicatoren. Ze zetten in op 5 domeinen:

PEOPLE, PLANET, PROSPERITY, PEACE EN PARTNERSHIP

De Verenigde Naties (VN) is een internationale organisatie die werd opgericht in 1945. De organisatie telt vandaag 193 lidstaten. Het is een intergouvernementele organisatie die samenwerkt op het gebied van mensenrechten, internationaal recht, mondiale veiligheid, ontwikkeling van de wereldeconomie en wetenschappelijk onderzoek naar maatschappelijke en culturele ontwikkelingen.

Wie doet mee met de SDG's? Alle landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties, waaronder België. Ook bedrijven, scholen en burgers over de hele wereld werken mee om de doelen te realiseren. Want alleen als iedereen er zijn schouders onder zet, is het omvangrijke ontwikkelingsplan haalbaar.

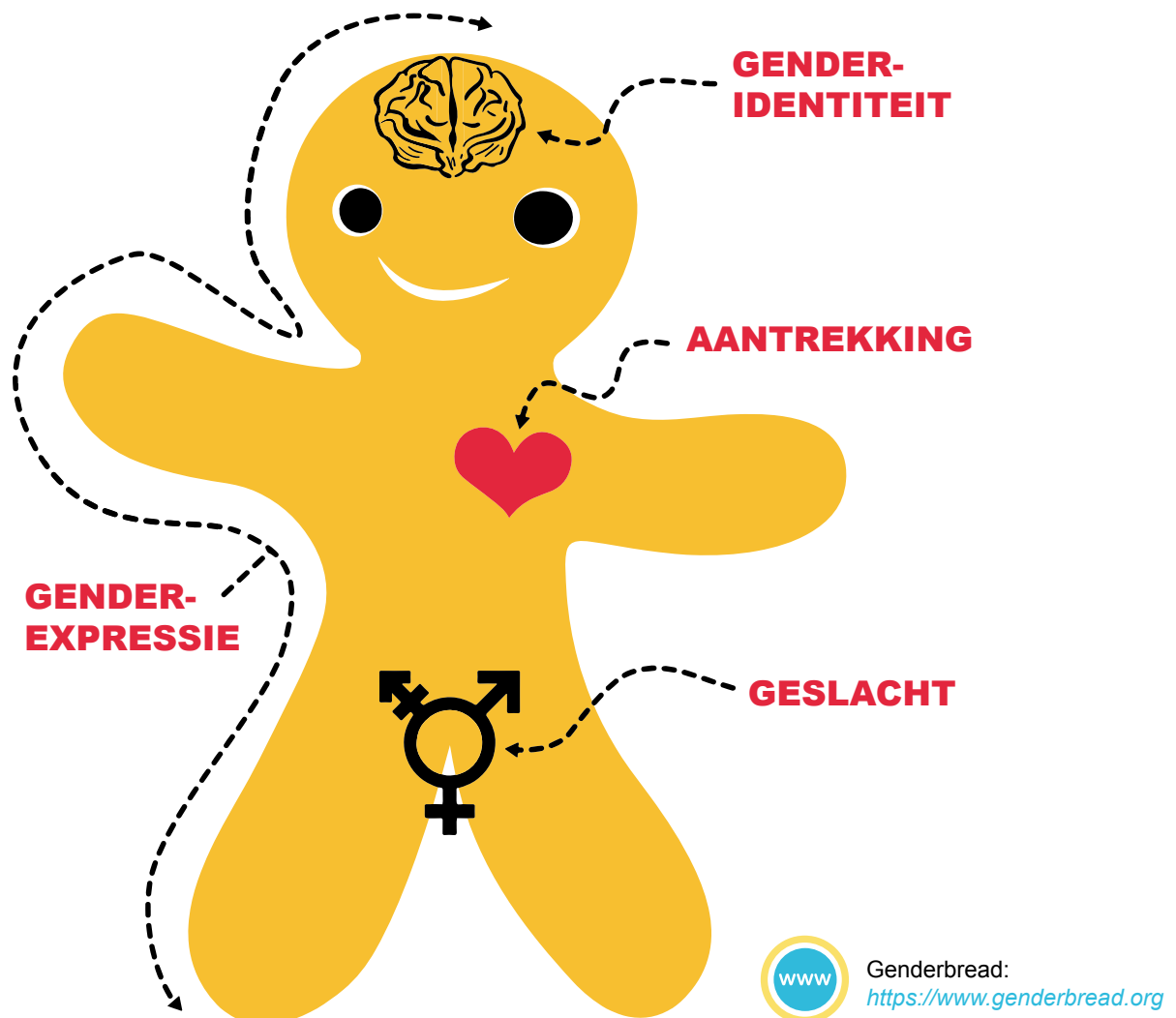

Waarover gaat SDG 5: gendergelijkheid?

BEREIK GENDERGELIJKHEID EN EMPOWERMENT VOOR ALLE VROUWEN EN MEISJES

2. GENDER: ENKELE BEGRIPPEN

Simpel gezegd zit je geslacht tussen je benen en gender tussen je oren. Er is echter meer dan dat. De genderkoek is een mooie visuele voorstelling van dat 'meer'.

IDENTITEIT ≠ EXPRESSIE ≠ GESLACHT ≠ AANTREKKING

Vaak denken we dat er maar 2 keuzes zijn: je bent man of je bent vrouw. Dit noemen we binair (of tweeledig) denken. Genderidentiteit, genderexpressie en aantrekking zijn echter geen binaire begrippen. Er zijn veel meer mogelijkheden!

Verschillende mensen ervaren zichzelf en anderen in eindeloos veel combinaties. Er zijn mensen die zich zowel man als vrouw voelen. Er zijn mensen die zich geen van beide voelen. Binnen gender klopt het allemaal!